

Preses relīze

Luksemburgā, 2021. gada 29. jūnijā

Neveiksmīga nosēšanās: pandēmijas laikā nav izdevies aizsargāt ES aviopasažieru tiesības

Saskaņā ar Eiropas Revīzijas palātas (ERP) tikko publicēto īpašo ziņojumu nav izdevies Eiropas Savienībā Covid-19 pandēmijas laikā piemērot aviopasažieru tiesības. Atbilstoši tiesību aktiem aviokompānijām ir pienākums par atceltajiem reisiem atmaksāt pasažieriem naudu, taču daudzas aviokompānijas piespieda patērētājus atmaksas vietā pieņemt vaučerus, lai gan tāda prakse nav likumīga. ES revidenti arī norāda, ka aviokompānijas un komplekso ceļojumu operatori saņēma valsts atbalstu miljardiem eiro apmērā, tomēr atbalsta sniegšana netika sasaistīta ar nosacījumu par zaudējumu atlīdzināšanu pasažieriem.

Covid-19 pandēmijas laiks ES gaisa transportam sagādāja smagu triecienu. Ceļošanas ierobežojumi, ko dalībvalstis bieži ieviesa nesaskaņoti, izraisīja 7000 gaisa maršrutu slēgšanu Eiropas lidostu tīklā; reisu atcelšana Eiropas Savienībā no 2020. gada marta līdz 2021. gada martam skāra desmitiem miljonu pasažieru. ES tiesību aktos paredzēts, ka šādos gadījumos aviopasažieriem ir tiesības uz biļetes cenas atlīdzināšanu vai atceltā reisa maršruta maiņu. Tomēr negaidītā reisu atcelšana aviokompānijām un komplekso ceļojumu operatoriem radīja pēkšņus un nopietnas likviditātes grūtības. Daudzas dalībvalstis reaģēja strauji un sniedza šiem uzņēmumiem nepieredzēti lielu valsts atbalstu, lai nodrošinātu to turpmāko darbību un glābtu tos no iespējamā bankrota.

“Pandēmija atstājusi daudz seku, tostarp nelabvēlīgi skārusi ES aviopasažieru tiesības,” teica par šo ziņojumu atbildīgā Eiropas Revīzijas palātas locekle Annemie Turtelboom. “Ir darīts viss iespējamais, lai atbalstītu aviokompāniju un komplekso ceļojumu operatorus, bet pārāk maz ir darīts, lai Eiropas Savienībā nodrošinātu miljoniem iedzīvotāju tiesību ievērošanu.”

Revidenti secina, ka krīzes pirmajos mēnešos daudzi pasažieri zaudēja viņiem pienākošos naudu. Tas pat notika ar dalībvalstu piekrišanu: 15 dalībvalstis, tostarp Francija, Nīderlande, Beļģija, pieņēma ārkārtas noteikumus, lai atbrīvotu aviokompānijas un komplekso ceļojumu operatorus no līdzšinējās atbildības par pasažieru zaudējumu atlīdzināšanu. Pretēji ES tiesību aktiem daudzi pasažieri bija spiesti pieņemt vaučerus, kuri ne vienmēr bija nodrošināti pret aviokompāniju maksātspēju un samazināja izredzes uz atlīdzinājumu. No 2020. gada vidus aviokompānijas sāka atmaksāt pasažieriem naudu. Taču atlīdzināšana lielākoties aizņēma krietni ilgāku laiku nekā tiesību aktos noteiktās septiņas dienas pasažieriem, kuri iegādājušies tikai lidojumu, vai 14 dienas ceļotājiem, kuri kompleksā iegādājušies gan lidojumu, gan izmitināšanu. Vēl grūtāk klājās

Šī preses relīze sniedz kopsavilkumu par Eiropas Revīzijas palātas sagatavoto īpašo ziņojumu. Tā pilns teksts ir pieejams Palātas tīmekļa vietnē www.eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

pasažieriem, kuri nebija iegādājušies biļetes tieši no aviokompānijām. Viņi nereti tika “futbolēti” no starpniekiem (piemēram, ceļojumu aģentūrām) pie aviokompānijām un otrādi un labākajā gadījumā saņēma daļēju atlīdzinājumu vai arī atguva to daudz vēlāk. Sliktākajā gadījumā viņi atlīdzinājumu nesaņēma vispār.

Tikmēr Eiropas Komisija apstiprināja publiskus pasākumus ar nolūku atbalstīt aviokompānijas un komplekso ceļojumu operatorus, kurus visā Eiropas Savienībā nopietni bija ietekmējusi Covid-19 krīze. Tas notika rekordīsā laikā: 54 lēmumus par valsts atbalstu pieņēma vidēji 13 dienās pēc izziņošanas, 23 lēmumus – nedēļas laikā. No 2020. gada marta līdz 2021. gada aprīlim dalībvalstis kopumā piedāvāja gandrīz 35 miljardus EUR publisko līdzekļu. *Air France* un *KLM* kopā saņēma vairāk nekā 11 miljardus EUR, *Lufthansa* – vairāk nekā 6 miljardus EUR, *TUI*, *TAP* un *SAS* – vairāk nekā miljardu EUR katra, un šo sarakstu varētu turpināt. Tomēr dalībvalstis skaidri nenoteica, ka viens no atbalsta piešķiršanas nosacījumiem varētu būt pasažieru zaudējumu atlīdzināšana, lai gan Komisija, pēc iespējas izmantojot ierobežotās pilnvaras pasažieru tiesību jomā, bija nepārprotami paskaidrojusi, ka dalībvalstis to varētu darīt. Galu galā dalībvalstis atstāja aviopasažieru zaudējumu atlīdzināšanu aviokompāniju ziņā, bet tās šo valsts atbalstu izmantoja atbilstoši savām prioritātēm. Revidenti atzīmē, ka rezultātā aviopasažieru tiesību ievērošanas gadījumi Eiropas Savienībā tika risināti ļoti atšķirīgi.

ES revidenti, pamatojoties uz saviem secinājumiem, ir izstrādājuši konkrētus ieteikumus Eiropas Komisijai ar mērķi labāk aizsargāt aviopasažieru tiesības.

Vispārīga informācija

Pasažieru tiesību aizsardzība ir ES politika, kas tieši ietekmē iedzīvotājus un tādējādi ir ļoti pamanāma visās dalībvalstīs. Pasažieru tiesības definē ES līmenī, tās piemēro transporta pakalpojumu sniedzēji, un valsts iestādes uzrauga to ievērošanu. Regulā (EK) Nr. 261/2004 ir paredzēti noteikumi par kompensāciju un atbalstu pasažieriem sakarā ar iekāpšanas atteikumu un lidojumu atcelšanu vai ilgu kavēšanos. Ir spēkā arī ES direktīva, kas nodrošina līdzīgu aizsardzību tiem, kuri rezervē komplekso pakalpojumu, piemēram, lidojumu kopā ar izmitināšanu.

2018. gadā ERP publicēja [ziņojumu par pasažieru tiesībām](#), kas attiecās uz visiem transporta veidiem. Tajā bija uzsvērts, ka ES pasažieru tiesību sistēmai piemita trūkumi pat pirms Covid-19 pandēmijas.

Īpašais ziņojums Nr. 15/2021 “Aviopasažieru tiesības Covid-19 pandēmijas laikā: svarīgas tiesības nav aizsargātas, lai gan Komisija centās rīkoties” ir pieejams ERP tīmekļa vietnē (eca.europa.eu) ES 23 valodās.

Ar īpašajiem ziņojumiem ERP iepazīstina Eiropas Parlamentu un ES Padomi, kā arī citas ieinteresētās personas, tostarp valstu parlamentus, nozaru ieinteresētās personas un pilsoniskās sabiedrības pārstāvjus. Lielākā daļa no mūsu ziņojumos iekļautajiem ieteikumiem tiek ieviesta.

Kontaktinformācija presei:

ERP preses birojs: press@eca.europa.eu

- *Vincent Bourgeois*: vincent.bourgeois@eca.europa.eu - Mob. tālr.: (+352) 691 551 502
- *Claudia Spiti*: claudia.spiti@eca.europa.eu - Mob. tālr.: (+352) 691 553 547